

GIỚI THIỆU MỘT SỐ PHƯƠNG PHÁP TỔ CHỨC THI ĐẤU CÁC GIẢI THỂ THAO QUẦN CHÚNG Ở CƠ SỞ

LÊ VĂN XUÂN

Các nghiên cứu khoa học về thể dục thể thao (TDTT) đã chỉ ra rằng thể dục và thể thao là hai giai đoạn của một quá trình. Dưới góc độ công tác tổ chức có thể phân định một cách tương đối thì thể dục là phong trào quần chúng, thể thao mang tính thành tích cao. Trong thực tiễn xây dựng phong trào, tâm lý của mỗi người tập luyện TDTT thường mong muốn được tham gia thi đấu để kiểm chứng năng lực, trình độ của bản thân sau một thời gian tập luyện. Xuất phát từ đặc điểm tâm lý như vậy, để động viên trở lại phong trào, trong quá trình xây dựng và phát triển phong trào TDTT ở cơ sở cần lưu ý đến việc tạo điều kiện cho mọi người được tham gia thi đấu rộng rãi. Để làm được điều này, một trong những phương pháp có hiệu quả là tăng cường tổ chức các cuộc thi đấu vừa và nhỏ ở cơ sở như: Giải câu lạc bộ; giải thôn bản, giải tổ dân phố, giải nhóm tuổi, giải trong các đối tượng... Điều đó cũng đòi hỏi đội ngũ cán bộ, công tác viên phải có kiến thức về công tác tổ chức thi đấu. Trong bài viết này, chúng tôi xin giới thiệu một số phương pháp tổ chức thi đấu các giải TDTT quần chúng ở cơ sở, nhằm góp phần tìm hiểu và nghiên cứu thêm để bổ sung cho phương pháp tổ chức phong trào ở cơ sở ngày càng đơn giản, thuận lợi.

Trước hết, các giải dự kiến tổ chức trong năm phải được đưa vào trong kế hoạch của địa phương từ đầu năm, sau đó theo thời gian và kế hoạch đề ra để triển khai thực hiện. Cần xây dựng kế hoạch chi tiết trình cấp có thẩm quyền ký ban hành. Công việc tiếp theo là ban hành điều lệ giải. Điều lệ là cơ sở pháp lý của giải, tất cả mọi vấn đề về tổ chức đều được ghi rõ trong điều lệ để khi có khiếu nại thì căn cứ vào điều lệ để xử lý. Điều lệ phải đầy đủ các nội

dung như: Tên giải; mục đích yêu cầu; đối tượng và điều kiện tham gia giải. Ở mục này phải quy định chi tiết những đối tượng nào được tham gia, những yêu cầu về mặt pháp lý để làm cơ sở xác minh; thời gian nộp đăng ký thi đấu và địa điểm bốc thăm; thời gian, địa điểm thi đấu; phương pháp và hình thức tổ chức thi đấu. Ở nội dung này nêu rõ thi đấu vòng tròn hay loại trực tiếp. Nếu chưa xác định được số lượng đội tham gia thì có thể ghi rõ “Căn cứ vào số lượng đội tham gia, Ban tổ chức sẽ ấn định hình thức thi đấu cụ thể và thông báo cho các đội trong buổi họp bốc thăm”. Ngoài ra, khi ban hành điều lệ giải cần đặc biệt chú ý vấn đề khen thưởng và kỷ luật, khen bao nhiêu giải, giải như thế nào v.v... đồng thời nêu rõ hình thức xử lý kỷ luật đối với HLV, VĐV có dấu hiệu vi phạm. Điều này đảm bảo sự công bằng, trung thực của giải đấu.

Cũng cần lưu ý một số vấn đề trong điều lệ giải như việc áp dụng luật thi đấu như thế nào; dụng cụ thi đấu loại gì, lực lượng trọng tài; khen thưởng, kỷ luật, chế độ về kinh phí của giải v.v... Sau khi ban hành điều lệ gửi về cơ sở, bộ phận tham mưu phải đề xuất thành lập Ban tổ chức giải. Ban tổ chức có trách nhiệm phân công nhiệm vụ cho các thành viên, triển khai công tác chuẩn bị, nắm tình hình lực lượng tham gia giải để định hướng công tác tổ chức.

Để tổ chức tốt việc thi đấu các giải TDTT quần chúng ở cơ sở thì một nội dung hết sức quan trọng đó là phương pháp tổ chức thi đấu và xếp lịch thi đấu làm sao cho phù hợp với số lượng các đội tham gia và thời gian cho phép của giải để không bị chây lịch. Có nhiều hình thức tổ chức thi đấu:

- Thi đấu loại trực tiếp 1 lần thua, 2 lần thua.

Thể dục - Thể thao

- Thi đấu vòng tròn.
- Thi đấu hỗn hợp (Vòng ngoài thi đấu loại trực tiếp, vào vòng trong thi đấu vòng tròn hoặc ngược lại)

Hệ thống thi đấu vòng tròn là hệ thống thi đấu hợp lý nhất, các đội đều lần lượt gặp nhau nên đánh giá trình độ và xếp loại chính xác. Song thời gian thi đấu kéo dài, sân bãi nhiều, đội ngũ cán bộ, trọng tài đông. Thi đấu vòng tròn được áp dụng khi số đội tham gia thi đấu không nhiều; thời gian tổ chức thi đấu có thể kéo dài; đánh giá đúng khả năng và trình độ các VĐV, các đội. Thi đấu vòng tròn tính điểm theo nguyên tắc: Thắng 3-0 được 3 điểm; đội thua 0-3 không điểm; thắng 3-1 hoặc 3-2 được 2 điểm, đội thua nhưng thắng được một hiệp được 01 điểm.

Một trong những nhiệm vụ đầu tiên khi xếp lịch thi đấu là phải tính được số trận đấu, để xác định thời gian, chuẩn bị sân bãi, dụng cụ, cán bộ phục vụ, trọng tài đặc biệt là việc xây dựng biểu đồ chính xác hơn. Số lượng trận đấu được tính theo công thức:

$$Y = \frac{a(a-1)}{2}$$

Trong đó Y là số trận đấu; a là số đội tham gia

Nội dung tiếp theo là vạch biểu đồ thi đấu, trước hết cần tính số vòng đấu, số vòng đấu bằng số đội tham gia nếu số đội tham gia là số lẻ, đồng thời bằng số đội tham gia trừ đi 1 nếu số đội tham gia là số chẵn. Ví dụ số lượng đội tham gia là 6 đội ta có $6 - 1 = 5$ vòng đấu, còn số lượng tham gia là 7 đội ta có số vòng quay là 7 vòng đấu. Cách quay vòng thường quy định một số nào đó cố định hàng trên sau đó quay các số di chuyển theo thứ tự ngược chiều kim đồng hồ quanh số cố định đó.

Trong điều kiện số đội tham gia thi đấu quá lớn, thời gian thi đấu hạn chế, trình độ các đội chênh lệch nhau nhiều thì ta vận dụng hệ thống thi đấu loại trực tiếp. Hệ thống thi đấu loại trực tiếp cũng có hai loại, loại một lần thua và hai lần thua. Ở

đây chúng tôi chỉ giới thiệu loại thi đấu một lần thua, tức là đội nào đã thua một lần thì không được tiếp tục thi đấu nữa. Nhìn chung hệ thống thi đấu này phân thứ hạng thiếu chính xác, yếu tố may mắn chiếm xác suất tương đối cao.

Ngoài ra còn có phương pháp vạch biểu đồ thi đấu một lần thua. Trước hết phải tính được số đội thi đấu vòng đầu. Ta có công thức tính $X = 2(a - 2^n)$. Trong đó X là số đội thi đấu vòng đầu; a là số đội tham gia, n là một số bất kỳ sao cho 2^n sẽ là một số gần a nhất, nhưng phải nhỏ hơn a. Ví dụ có 12 đội tham gia thay vào công thức trên ta có:

$$X = 2(12 - 2^3) = 2(12 - 8) = 8$$

Vậy ta có 8 đội thi đấu vòng đầu.

Trong thực tiễn công tác tại các cơ sở có rất nhiều tình huống đặt ra, nhất là áp lực về thời gian, kinh phí trong lúc số lượng đơn vị tham gia đông, vì vậy phải nghiên cứu một phương án tối ưu nhất có thể để hạn chế tối đa các nhược điểm của những phương pháp đấu loại, vì vậy có thể vận dụng phương pháp thi đấu tổng hợp, thi đấu loại vòng đầu để hạn chế bớt số đội, sau đó vòng hai thi đấu vòng tròn hoặc ngược lại. Cũng cần chú ý đến công tác tuyên truyền để tập hợp, thu hút đông đảo mọi người tham gia thi đấu, cổ vũ và chú trọng đến công tác khai mạc, tổng kết. Lễ khai mạc nên được trang trí nghiêm túc, có màu sắc để tạo được ấn tượng cho mọi người nói chung và nhất là tạo hưng phấn cho vận động viên trong quá trình thi đấu. Công tác tổng kết phải đánh giá được những ưu, nhược điểm của giải và đặc biệt là phân định kết quả chính xác, đánh giá đúng trình độ của vận động viên hoặc các đội ở các môn thể thao tập thể.

Việc tổ chức các giải thi đấu thể thao quần chúng nhằm thu hút và động viên mọi người tham gia tập luyện, thi đấu lành mạnh vì sức khỏe, phục vụ nhu cầu hưởng thụ văn hóa tinh thần cho nhân dân. Chính vì thế, quá trình tổ chức phải phù hợp với thuần phong mỹ tục của dân tộc và truyền

(Xem tiếp trang 39)